

24. DISSERTATIO JURIDICA
DE
USU EXIGUO
ACTIONIS AD
PALINODIAM,

Quam

P 434
IN ILLUSTRIS ACADEMIA FRIDERICIANA
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIAE, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO, AC DUCATUS MAGDEB.
GUBERNATORE, RELIQUA
CONSENTIENTE ILLUSTRIS ACADEMIARUM ORDINE,
PRÆSIDE

DN. JOHANNES GOTTLIEB
BECKERO,
JURIS UTRIVSQUE DOCTORE,
Fautore ac Præceptore suo venerando

IN AUDITORIO MAJORI
d. Septembr. A. O. R. MDCCVIII
Horis antemeridianis

Publico Eruditorum Judicio submittit
JOHANNES EHRENFRIED MARTINI,
Grunh. Misn.

HALAE MAGDEBURGICAE,
LITTERIS CHRISTIANI HENCKELII, ACAD. TYP.

DISERTI A. M. JURIDICA

PHILIPPUS WILHELMUS

AD

PHILIPPUS WILHELMUS

PHILIPPUS WILHELMUS

PHILIPPUS WILHELMUS

PHILIPPUS WILHELMUS

PHILIPPUS WILHELMUS

PHILIPPUS WILHELMUS

PHILIPPUS WILHELMUS

PHILIPPUS WILHELMUS

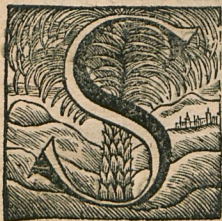
PHILIPPUS WILHELMUS

17
17
17

PROOEMIUM.

In finem laborum nostrorum, imprimis vero studiorum, quæ in academiis non sine cura ac ærumna sæpius tractantur, inspiciamus, fatendum nobis erit, omnia eò tendere, ut in praxin converti, & in Republica aliquando applicari queant. Accedimus namque ad academias, tanquam ad mercatos publicos, non solum ea, quæ ad nos ipsos informandos, atque ad propriam privatamque indigentiam supplendam faciunt, comparaturi, verum etiam ea, quæ Republicæ, propter quam potissimum nati sumus, prodesse possunt. Cum itaque in foris solitissimi esse ac numero fere aliis prævalere soleant processus injuriarum, imprimis vero haud raro ab advocatis institui actiones recantatorias, in usum illarum inquirere constituimus, an is ita insignis sit, ut à practicis æstimari consuevit. Quo

vero ordine progrediamur, sequemur hujus differtatiunculae divisionem, quæ se ipsam in duas partes dividit. Parte I, generalia actionis ad Palinodiam, posteriori vero, de ipsius usu tractaturi. Adsit nobis Numen Divinum gratia sua.

DISSERTATIO JURIDICA,
DE
USU EXIGUO ACTIONIS
AD PALINODIAM.

CAP. I.

De

ACTIONE AD PALINODIAM
IN GENERE.

S U M M A R I A.

Palinodia unde dicatur. §. I. Divisiones communes actionis ad Palinodiam. §. II. Alia definitio §. III. Ob injurias vel civiliter vel criminaliter agitur. §. IV. Actio ad Palinodiam est remedium singulare. §. V. Differt à declaratione honoris. §. VI. Declaratio fit vel simpliciter vel per juramentum. §. VII. Differt à Deprecatione Palinodia. §. VIII. Origo actionis ad Palinodiam. §. IX. Quando locum habeat? §. X. Requiritur ut sit atrox injuria. §. XI. Quenam sit atrox injuria? §. XII. Non locum habet si crimen objectum sit verum. §. XIII. Datur etiam ob famosum libellum. §. XIV. Qui hanc actionem instituere possint? §. XV. Adversus quos datur? §. XVI. Datur etiam contra Magistratus & Clericos. §. XVII. An hæc actio sit criminalis? §. XVIII. An sit Civilis? §. XIX. An sit rei persecutoria? §. XX. Injurie alterius famam non ledunt.

AD PALINODIAM IN GENERE.

ledunt. §. XXI. An sit pena- bus injuriati? §. XXIV. An
lis? §. XXII. An detur con- sit perpetua, an annalis? §.
tra heredes injuriantis? §. XXV. An sit famosa? §.
XXIII. An competat heredi- XXVI.

§. I.

Actionem ad *παλινοδίαν* dici ab adverbio
παλιν, quod nobis significat rursus, iterū,
& à verbo *ᾠδή* cantus, & idem esse ac
actionem revocatoriam, recantatoriam
seu ad recantationem, constat.

§. II.

Definitionem hujus actionis quod attinet, plurimi
Doctores imo fere omnes, actionem ad palinodiam ita
definiunt, quod sit actio quæ datur injuriato adversus
injuriantem, ad revocationem & reclamationem, ut sc.
verba famosa reclamet, & injustè eadem à se prolata fa-
teatur, læsamque quodammodo existimationem ac fam-
mam aperte injuriato restituat. Magnif. Dn. Hopp. ad
§. 7. *J. de Injur.* Carpz. *pract. crim.* p. 2. qv. 94. n. 13. Et
eodem modo Lauterb. in *Dissert. de action. injur. recan-*
tator. Est actio Civilis, personalis, rei persecutoria, quam
is cui factum aliquod turpe animo injuriandi objectum
est, contra injuriantem intendit, ut dicta famosa recla-
met, & à se injustè prolata fateatur, læsamque quodam-
modo existimationem actori aperte restituat. Nec non
Philipp. in *Usu pract. Inst. Lib. IV. eccllog.* 22. n. 5.

§. III.

Et si definitiones hæ sint communes, quæ actionem
hanc tendere ad reclamationem, & ad læsæ famæ resti-
tutionem asserunt, placet tamen aliis ex rationibus in-

A 3

ferius

ferius adducendis eas negligere, & actionem ad Palinodiam definire, quod sit actio pœnalis competens injuriato adversus injuriantem, ut verba injuriosa reclamet ac ita palam se mendacium dixisse, in os mentitum esse, & injuste à se injurias prolatas, profiteatur.

§. IV.

Vindicantur injuriæ remediis vel privatis, vel publicis. Ibi injuriam passus certa pecuniæ summa in libello æstimat iniuriam, eamque sibi applicari petit. §. 7. *Inst. de Injur.* in criminali vero injuriatus rogat, ut vel pœna corporalis vel mulcta, fisco aut ecclesiæ inferenda, reo irrogetur, §. 10. *Inst. eod.*

§. V.

Ab utraque differt actio ad Palinodiam, quæ neque ad æstimationem injuriæ actori applicandam, neque ad Pœnam fisco præstandam, sed ad satisfactionem privatam tendit, ut patet ex formula Palinodiæ: Ich Titius bekenne hiemit öffentlich/ daß ich an alle demjenigen/ so ich Sempronio ehrenrührig nachgeredet/ zuviel und unrecht gethan / und demselben nichts anders/ als was zu Ehren dienet/ und einem ehrlichen Mann wol anstehet/ und geziemet/ nachzusagen weiß. Ehue derowegen hiemit solches alles öffentlich revociren/ und wieder-ruffen/ vid. Olear. in seiner Persiansischen Reise: Beschreibung *part. 3. fol. 543.* Solet insuper injurians in loco publico, regulariter in Judicio injurias revocare, & quidem in propria persona, non per procuratorem Berlich *p. 5. concl. 62. n. 33. & 34.* certis ex consuetudine locorum adhibitis solennitatibus, nimirum ut propria manu os suum percutiat; alicubi reus face ardente manu comprehensâ rei, nudis pedibus & indusio corpori advoluto veniam proclamare debet injuriato, ut de Batavis testatur Perez. *ad C. tit. de injur. n. 21.*

§. VI.

§. VI.

Nec est hæc actio unum idemque cum deprecatione vel declaratione honoris, sed quoque ab his separata. Declaratio honoris enim eine Ehren-Erklärung est, ubi reus se declarat quomodo verba prolata accipi velit, asserens: daß er nichts als alles liebes und gutes zu reden wüßte / & locum habet cum dubium est, an verba sint injuriosa vel contumeliosa, & in proferente animus injuriandi appareat, veluti si quis ad declarationem condemnatus dixerit: daß er Kl. einen Schelm gescholten / wäre war / daß er ein ehrtlicher Mann wäre / müste er bekennen. Imo & in ejusmodi casu, qualem refert Obrecht in not. ad Grot. lib. 2. c. 17. §. 22. locum habere putarem, ubi defensor rei, actore, cui reus aurem dissecaverat, æstimatorie agente, damnunumque nimis taxante, dixerat: Man sollte nur betrachten / es habe in der Theurung zu Samaria ein gancker Esels-Kopff nicht so viel gegolten.

§. VII.

Solet hæc declaratio vel simpliciter fieri, vel etiam per juramentum purgatorium, in quo tamen deferendo iudex circumspectus sit ac providus, considerando personam, locum & tempus, à quo, ubi & quando injuria facta sit arg. L. padius ff. de incend. ruin. naufrag. L. aut facta §. persona ff. de pœn. c. ex tuarum §. X. de purgat. Canon. L. ult. §. 4. C. de his qui ad eccles. confug. ne utiquam enim factis est, ut quis dicat simpliciter se animum injuriandi non habuisse, sed præsumptione aliqua firmanda est assertio, priusquam ad juramentum purgatorium descendatur. Carpz. p. 4. C. Const. 42. def. 9.

§. IIX.

Deprecatio vero est, quando injurians injurias illatas deprecatur, locumque habet in conviciis levioribus, cum

3
cum injurato ea impropertur, quæ crimen magnum non sapiunt, vel eo modo fit impropertio, ut adfit quædam injuriantis excusatio, vel levior injuria. *Mev. p. 3. de cif. 30.* Videtur hæc deprecatio quodammodo cum palinodia convenire, cum veniam petens non minus illatam injuriam revocet, ac is, qui expresse palinodiam præstat, eo ipso enim dum deprecatur, se injuste fecisse ac mendacium dixisse fatetur, quod non dictum à se velit, verum opinione vulgi, pro longe majori pœna habetur recantatio, quam deprecatio, utpote quæ famosa non est, nec rei famam ullatenus lædit. *Carpz. pract. crim. p. 2. qu. 94. n. 18.*

§. IX.

Palinodiam à jure Romano alienam esse, nec de ipsa jota quidem extare constat. Imo ipsis compilatoribus Juris Saxonici prorsus incognitam fuisse probat *Carpz. p. 4. Const. 42. def. 16. n. 50.* Est vero consuetudine generali totius fere germaniæ introducta, in *ord. Cam. p. 2. tit. 28. §. und sonderlich setzen &c. Jod. Damh. in pr. rer. cr. c. 13. n. 1. Schrad. de Feud. p. 9. pr. p. 2. sect. 6. n. 51. & surrogata in locum æstimationis injuriarum, per quam honoris ac famæ suæ viri honestatem amantes, haud satis prospectum æstimavere, prout attestantur *Herm. Vultej. in §. pœna autem 7. n. 6. vers. juri civili scripto in cognita. Inst. de injur. & in jurispr. Rom. c. 19. n. 53. Didac. Covarr. lib. 1. variar. resolut. c. 11. n. 4. Joh. Harpr. in §. in summo 10. n. 6. n. Inst. de injur.* Communiter autem ad *Friderici III. Imperatoris tempora ortum ejus referunt, teste Blarer. ad L. dissimari C. de ingen. manum: in arg. leg. n. 4. Coram quo ea prima vice ventilata, inque ea ad publicam injuriosorum verborum recantationem sententia lata esse dicitur,**

citur, quo publicæ solennisque reclamationis metu, homines ab injuriis & conviciis deterrerentur; generali postea eaque in perpetuum valitura lege, actio hæc in nostris judiciis introducta, ac illi plenissimum constitutionis robur auspiciis gloriosissimi Imperatoris Caroli V. additum. vid. *nov. Imp. cam. ordin. p. 2. tit. 28. §.* und sonderlich setzen *Et Recess. Imp. de do. 1530. §. item als jetzt etliche zeit* her. quibus accesserunt postea speciales statuum quorundam constitutiones, utpote Seren. Elect. Saxon. quam exhibet Carpz. p. 4. Const. 42. aliorumque. Et licet Müller. *in not. ad Struv. Exercit. 48. tb. 68.* actionem hanc jure Canon. non esse incognitam asserat, hocque ex *cap. 1. X. de libell. oblat.* probare conetur, videbunt tamen ii facili cura, qui hunc textum inspicere non gravabuntur, nihil ibi de actione ad palinodiam, sed tantum de libello in scriptis ab actore offerendo agi, nec hoc unicum illud verbum *reclamationis* evincit.

§. X.

Sed cum Actio ad Palinodiam sit remedium singulare, quando habebit locum? Injuriam sunt vel reales vel verbales, propter illas illatas hac actione agi non posse, per se patet, imo licet gravissimæ fuerint, & quamvis non pro levi injuria haberi soleat, si pudicitiam alicujus virginis vel honestæ fœminæ attenterur, ut etiam gallo cuidam, quod per vim osculatus fuerat mulierem nuptam, pœnam gladii fuisse dictatam, & executioni mandatam, referat Ludov. à Peguerra *quest. crim. qu. 17. c. 1. n. 9.* huic actioni tamen, cum facta revocari nequeant, locus non erit. Intentatur igitur si injuria verbalis illata; verbalis autem injuria dicitur, cum verba contumeliosa in aliquem pronunciantur, quo ejus opinio ac existimatio

B

dimi-

diminuatur, affectu injuriandi; quod & convicium appellari solet, *L. item apud 15. §. 3. & seqq. ff. de injur. L. si non convicius 5. L. qui liberos 9. & seqq. C. eod. Joh. Harpr. §. 7. n. 25. Inst. eod. Bertran. lib. 5. Conf. 131. & lib. 6. Conf. 189. Covarr. concl. 145. Carpz. pr. Crim. p. 2. qu. 94. n. 3. ibique cit. autor.* Nec quævis injuria verbalis sufficit, sed atrox fit requiritur. Obea enim quæ famæ læsionem non respiciunt, veluti si corporis aliquod vitium objectum sit, non agitur ad Palinodiam, sed ad deprecationem; Nam objecta ita se habent aut non, si prius, non poterit recantare reus, cum non possit se ipsum mendacii arguere, quod verum dixerit. Prosper. Farinac. *in pract. crim. p. 3. qu. 105. n. 74.* si posterius, ad quid proderit injuriato recantatio, cum per se pateat injuriantem falsa protulisse.

§. XI.

Atrociem injuriam requiri diximus, nec interest sine scriptis, seu viva voce, an vero in scriptis fiat, modo de animo injuriandi constet, quia sine dolo & animo injuriandi injuria non committitur §. 11. *L. de Injur. L. 5. §. 9. ff. eod.* ac omnium injuriarum præcipuum fundamentum & requisitum substantiale est animus injuriandi, ut probatur ex *L. 3. §. 1. & 2. & L. 4. de injur. l. 34. pr. de O. & A. L. 33. ff. de Injur. Gail. lib. 2. Obs. 99. n. 5.* qui præsumitur si verba per se sint injuriosa. Quæ vero atrox dicatur injuria, ex moribus regionis dijudicandum. Sic Parlad. *rer. quotidian. lib. 1. c. 1. n. 23.* negat in Hispania ei injuriam inferri, qui dicitur lue venerea laborare. vid. Sutholt. *Diff. 16. ad Inst. §. 53.* Præprimis vero consideranda persona, & aliæ circumstantiæ, quo de atrocitate injuriæ eo melius constare possit.

§. XII.

Pro injuria atroci habendum putarem, si quis dixerit se conjugem alterius, vel virginem aut viduam carnaliter cognovisse; nec non mulierem de adulterio aut stupro maritum vel juvenem inculpans, actione ad palmodiam conveniri posse. Et licet priori casu gloriator non tam ex proæresi mulierum atque virginum famam ac existimationem lædendi, quam ex inani quadam jactantia se peccasse dicat, quo ab aliis habeatur talis, quem ultro virgines & mulieres appetant; Cum tamen per hanc diffamationem mulieribus & virginibus honestis gravissima inferatur injuria, ad recantationem injuriarum agi posse, non dubitandum, prout quoque sancivit Sreniff. Saxon. Elect. *Const. 45.* Posteriori vero, cum adsit ratio identitatis, quæ idem jus facit, etsi *Const. Elect. 45.* nihil de hoc disposuerit, idem obtinebit. Panorm. *in c. quoniam frequenter s. X. ut lite non contest. n. 6.* Bald. *in L. quoniam intelligitur s. n. 4. vers. nam cum procedit ff. de his qui not. infam.* Simile de eo dicendum si quis sceminam vel virum honestum, matrem vel patrem spurii dixerit. Nec non si quis injuriam ab altero auditam proferat, divulgat atque propalet. *arg. L. un. C. de fam. Libel.* quo de casu recte dicitur: *wehrman haben hilff nicht;* Cum pesium & perniciosissimum calumniandi sit genus, crimen de aliquo auditum disseminare eumque ex garrulitatis vitio lædere Harpr. *ad. §. 1. Inst. de injur. n. 129.* Menoch. *de arbit. jud. quest. lib. 2. cent. 4. cas. 321. n. 20.* Carpz. *p. 4. Const. 42. def. 5.* Berlich. *n. 5. Concl. 65. p. ult.* Lauterb. *in cit. Diss. tb. 24.*

§. XIII.

Sed quid si injurians offerat objecti criminis acin-

juræ probationem? Resp. etsi injuriantem veritas illa minime excuset, prout Constitutum à Carolo V. *in ordin. crim. art. 110.* his verbis: Und ob sich auch gleich die aufgesetzte Schmach der zugemessenen That in der warheit erfünde/soll dennoch der Anrufer nach vermöge der Rechte/ und Ermäßigung des Richters gestrafet werden/ palinodix tamen locus non erit, in omnibus enim sententiis condemnatoriis, in quibus reo palinodia injungitur, quasi pro ratione decidendi allegatur: daß der Injuriant nichts von den vorgeworffenen Injurien betweissen könne/ prout videre licet ex præjudiciis quæ exhibet Kettler *in Decis. Ostfris. cent. 1. Decis. 67. n. 15. 17. 19.* facit huc quoque *Constitutio Elect. Sax. 42. p. 4.* verb. setzen/ wollen, und ordnen/ daß ein leglicher ic. dem beschwehrten und injuriirten theil nach befundung der Unschuld/ etnen öffentlichen Wiederruff vor Gerichte zu thun schuldig. Siquid de innocentia non appareat, sed potius de veritate objecti criminis vel injuriæ constat, injuriatus ad recantationem non tenetur. Berlich. *p. 5. concl. 62. n. 24.* Imo ridiculum sane foret, nec cum formulis recantationis conveniret, ubi injuriantes se ipsos mendaces profiterentur, evomitasque injurias tanquam fictas & commentitias rursus se devorare dicunt, si prolata veritati consentanea fuissent: Prosp. Farinac. *in pr. rer. 1. crim. p. 3. qu. 105. n. 74.* Brunnem. *ad Leg. 21. ff. de injur. n. 5.*

§. XIV.

Poterit etiam ob famosum libellum hæc actio institui; nec obstat quod speciale Actori hoc casu competat remedium, nempe famosi libelli actio, quemadmodum enim unius positio non est alterius exclusio, ita quoque liberum est actori, omissa famosi libelli actione ad

ad actionem recantatoriam confugere. Carpz. p. 2. qv. 98. n. 47.

§. XV.

Competit hæc actio omnibus quibus atrox injuria illata; excludunt tamen personas viles atque turpes, juris vel facti in famia laborantes, tot. tit. ff. de his qui not. in fam. quorsum forsan spectant Lictores, excoriatores, carnifices, cum hi famam non habere dicantur, & itaque eam amittere nequeant, ad palinodiam non agunt; nec male huc ex L. 29. C. ad L. Jul. de Adult. referre licebit famulas cauponarum, quæ intemperantiæ vina potantibus præbent, sicuti enim in has nec stuprum nec adulterium committitur, cum vitæ vilitas eas LL. observatione indignas reddat, ita nec injuriis atrocibus affici, & hinc ad palinodiam nec agere poterunt. vid. Brun. ad hanc L. n. 5. Denegatur quoque bannitis imperii, adulteris, ac ejusmodi farinæ aliis hominibus vid. L. 22. §. 3. ff. ad L. Jul. de Adult. add. ordin. cam. p. 2. tit. 9. §. 5. Sojemand/ Struv. de vindict. privat. thes. st. vid. Engelbrecht in Dissert. de act. ad palinod. thes. 32.

§. XVI.

Non tamen ratione injuriantis differentia quærenda, personarum enim nullus hoc in loco habetur respectus, ac nihil interest utrum illi qui injuriam intulerunt sint Nobiles an ignobiles, & inferioris sortis homines, sed quicumque dolose verbis in se & sua natura, ut & moribus locorum injuriosis aliquem profciderit, contra eum datur actio ad palinodiam; agitur hic namque ad iterum esse partis offensæ Carpz. Prac. Crim. p. 2. qv. 96. n. 13. Berlich p. 5. conclus. 62. n. 30. & 32. frustra contrarium adstruentibus, Ignat. Lopez, in pract. crim. can. c. 20. n. 7. Co-

varruv. *lib. 2. variar. resolut. c. 9. n. 5. & seqq.* Tiräquell. *de Nobilit. c. 20. n. 108. ibi. Nobiles.* Firmat asserta nostra præjudicio Cromerus *lib. 15. histor. Polon. ita scribens:* In Polonia lites & similtates inter Regem Uladislauum & Reginam Hedwigin suspicionibus ac delationibus susurronum quorundam excitatæ, ut non longe essent à fidiõ, ni Primores intercessissent. Conuenit tandem, ut delatores utrinque ederentur. Editus Gnevossius Dalemwicius, Sub-Camerarius Cracouiensis, qui sanctissimam sceminam Hedwigin, Reginam, clam apud Matritum Regem probrii simulauerat, quod diceret, absente illo Guilielmum Austrium secreto Cracouiam uenisse & aliquot diebus cum Regina conueuisse. Quare satis fecit Regina Regi iure jurando. Cæterum in Gnevossium iudicium de infamia Vislicia in conuentu procerum institutum est, ubi accusatus, damnatusque, cum non probasset, quæ dixerat, nec dixisse se negare posset, ex decreto iudicii se mentitum esse, clara voce & latratu subter scamnum edito, professus est.

§. XVII.

Datur quoque ex ratione modo adducta contra Magistratus, si officii sui limites excefferint, & injuriosis verbis aliquem onerauerint *L. 13. §. 6. ff. de injur. Wesenbec. in n. ff. eod. tit. n. 5. Harppr. in §. 11. Inst. b. t. n. 61. & 62.* quod optime approbat *Constitut. Elector. Sax. 42. p. 4. in verb. daß ein jeglicher / wer der auch wäre &c.* ex quo simul patet nec clericos seu ecclesie ministros exemptos esse, quando ex privato affectu, neglectis admonitionis gradibus è sacra cathedra sæpe injuriolis atque atrocibus verbis aliquem uel expresse nominant, uel uivis coloribus ita depingunt, ut omnes quis ille sit, intel-

telligent, vid. *Recess. Imper. de Ad. 1530. §. Wir haben verf.*
Die Prediger sollen sich Schändens und Schmähens
enthaltten. Habent hic equidem Clerici suos defenso-
 fores Prosp. Farinac. *in pr. cr. p. 3. qv. 105. n. 75. ibi. in Cle-*
rico Salgad. de Samozam de Rege proteēt. p. 2. c. 4. n. 171.
Berlich p. 5. concl. 62. n. 22. Boër. Cons. 4. n. 40. qui asserta
sua per c. Clericus maledicus. 5. Dist. 46. stabilire conantur,
 ubi Clerici pœnam suam statutam jam habent, nempe
 quod teneantur ad postulandam veniam, verum ratio-
 nes ipsorum infirmo admodum nituntur fundamento,
 textus enim citatus loquitur de Clerico maledico non
 injuriante. *vid. plur. Hartung in Diff. de action. ad Palinod.*
tb. 37. Jam vero nullibi reperitur Clericis licentia inju-
 riandi concessa, & hinc quoque ut alii Laici hac actione
 conveniri poterunt, si evidenter de injuriandi animo,
 & dolo malo constet *arg. l. 15. §. 2. & 5. ff. de injur. vid.*
Harppr. ad §. 11. Inst. b. t. n. 32. & seqq. Carpz. pr. cr. p. 2.
qu. 96, n. 12. & 19. Lauterb. cit. Diff. tb. 25.

§. XIII.

Controvertitur inter Dd. pro qua actio ad Palino-
 diam sit habenda, an pro Civili an criminali actione.
 Criminales esse contendunt Paris. de Puteo *in tract. de*
Syndicat. verb. compositio. Maranth. de ordinat. judic. p. 4.
distinct. 1. n. 10. seqq. Jac. Blum. in process. camer. tit. 43. n.
n. 7. Anton. Matth. ad ff. Lib. 47. tit. 4. c. 4. n. 1. Alii mix-
 tam hanc actionem, ex criminali & Civili defendunt,
 inter quos præcipue eminet Schilter *ad Inst. lib. 4. tit. 4.*
tb. 6.

§. XIX.

Alii denique civilem volunt, quæ communis fere
 & recepta est DD. sententia Theodoric. *in Colleg. crim.*
disp.

disp. 2. th. 20. lit. D. n. 13. Perez. ad C. tit. de Injur. n. 22. Richt. Conf. 357. n. 5. Carpz. p. 2. qu. 94. n. 50 Brunnem. ad rubric. ff. de injur. & ad L. 2. n. 5. eod. Mev. p. 3. Decif. 33. n. 2. Kettler in Decif. Offfris. cent. 1. Dec. 66. n. 20. quam his firmant rationibus (1) quod non tendat ad vindictam magistratus publicam, non ad pœnam corporalem, vel similem, nec pecuniam fisco applicandam, quod tamen finis est judiciorum criminalium Gloss. in L. prator 3. & ibi Bartol. ff. de sepulchr. viol. Mynsing. cent. 2. obs. 98. n. 2. Harppr. ad §. 10. Inst. de injur. n. 64. & 65. Wefenbec. conf. 22. n. 18. & in ff. de inj. n. 18. Vultej. jurispr. Rom. lib. 2. c. 19. n. 53. & in §. 7. Inst. de injur. n. 6. Franzk. in Exercit. Jurid. Exercit. 12. quæst. 8. n. 7. Treutler. vol. 2. disp. 30. sub thes. ult. & ibi Bachov. Befold. in thesaur. pract. lit. W. n. 43. Vinnius in Comm. ad §. 10. Inst. de injur. n. 1. Ludwel. disp. 15. th. 7. lit. B. Sutholt. dissert. 16. aphor. 64. & ibi Schröter in not. Sed ad privatum detur interesse partis §. 20. Inst. de injur. (2) quod in criminalibus judiciis, vel ad crimen persequendum, vel ad defendendum regulariter procurator intervenire prohibeat L. penult. §. ult. ff. de publ. Jud. quæ tamen secus se habent in reclamatoriis injuriarum, teste Mynsing. cent. 2. obs. 98. accedit (3) quod in Imper. Cam. nulla criminalis accusatio admittatur, excepta conditione ex constitutione pacis publicæ, cum tamen actio reclamatoria ibi admittatur Mynsing. cit. loc. Quam opinionem nos quæque aliis præferendam, & hanc actionem civilem esse putamus, licet non in omnibus cum communi Dd. schola conveniamus.

§. XX.

Actionem ad Palinodiam, ut ex definitionibus §. 2. allatis patet, rei persecutoriam esse, fere omnes Dd. contendunt, cum fama læsa injuriato per hanc revocationem restituatur, & quoniam hac actione persequimur id quod

quod nobis abest, nimirum famam nostram vel existimationem, quam per injurias quodammodo læsam restitui petimus Carpz. *pr. cr. p. 2. qu. 94. n. 13.* est enim fama summum patrimonium, cujus damna sunt majora, quam ut æstimari queant, cum omnia ornamenta, omnis splendor, & omnis omnino dignitas ab hac dependeant, nihilque insatiabilibus parandum prospera sui memoria Tacit. *Lib. 4. annal.* Imò crudelis est qui famam negligit *c. non sunt audiendi n. qu. 3. & c. nolo 12. qu. 1.* honorque & vita hominis à pari procedunt, ita ut non minori cura & studio honor atq; famæ integritas nobis quam vita ipsa cordi esse debeat *L. 8. §. 2. ff. quod met. caus. L. 9. ff. de manumiss. vind.*

§. XXI.

Noto notius equidem est famam vere per injurias hominum lædi non posse *L. 3. C. de Injur. L. un. C. de fam. libel.* cum acquiratur conservetur ac defendatur sola & unica virtute, vitæ integritate ac morum probitate, & non nisi propriis conviciis & actibus inhonestis amittatur *L. 13. §. 2. de Re milit. L. 1. vers. qui pro socio. L. 6. §. 2. de bis qui not. infam. L. 5. §. 1. ff. de extraord. cognit.* Quoniam tamen vulgi opinione fama per illatas injurias aliquo modo violata reputatur, ut illa purgetur, hac actione ad apparener amissæ vel læsæ famæ restitutionem & redintegrationem agitur Lauterb. *in Dissert. de action. injur. recant. at. tb. 28.* revera enim prout modo dictum, per injuriam nihil ablatum, & sic etiam nihil restituitur, sed indulgendum fuit opinioni hominum, ut fama putative ablata vel imminuta hoc putativo remedio reparetur. Illustris Dn. Stryk. *in not. ad Lauterb. p. 998.*

§. XXII.

Non desunt qui actionem hanc pœnalem asserunt,
C cum

cum per eam revera nihil nisi vindicta, quæ dulcis solet esse injuria affectis & iratis, quærat, verum cum per hanc ipsam actionem neque pœna fisco vel ecclesiæ, neque actori applicanda reo irrogetur, dubito an ad pœnales referri possit, liceat itaque absque præjudicio aliter sententium communem sequi opinionem, atque rei persecutoris accensere.

§. XXIII.

Non autem dubitandum putamus actionem ad Polinodiam non dari adversus heredes. Distinguunt equidem Dd. an lis contestata sit an non; quo priori casu adversus heredes dari volunt, secus ac posteriori. Verum recte Hartung. *in cit. diss.* contrarium cum Carpz. *p. 4. Const. 42. def. 13. & pr. crim. p. 2. qu. 96. n. 13.* defendit, quod & præjudicio firmat Richter *Const. 357. n. 23.* Mev. *p. 2. dec. 136.* Kettler *in decis. Ostfris. cent. 1. dec. 68. n. 24.* Sive enim lis contestata fuerit sive non, actio ad Polinodiam nequaquam in heredes rei conventi & defuncti transit, Anton. Gomez. *tom. 3. resolut. 1. n. 81. & 83.* Schneidew. *in §. non autem 1. n. 2. Inst. de perpet. & tempor. action.* Carpz. *p. 4. Const. 42. def. 13.* ubi hoc præjudicio firmat, accedit his quod nihil ex hoc delicto ad heredem pervenerit; Imò recantio est actus personalissimus, tale vero quid ad heredes non transit, hinc quis injurias recantare nequit, quas ipse non intulit, Illustris Dn. Stryk. *in not. ad Lauterb. p. 999.* Harpr. *ad §. 12. Inst. de injur. n. 68.*

§. XXIV.

Imo nequidem ad hæreses injuriati transit, licet hic vicissim distinguant Dd. an lis ante mortem injuriati contestata fuerit an non, seu secundum observantiam Cam. Imperial. an citatio jam tum reo insinuata an non Harpr. *ad*

ad §. fin. *Inst. de Injur. n. 97.* Dn. Lynker *ad Struv. tit. de Injur. n. 62.* si injuriatus post litem contestatam, aut citationis insinuationem diem obierit, heredem litem persequi, & injuriantem ad palinodiam adigere posse. Cum regulariter post litem contestatam actiones in heredes trans-eant §. 1. *J. de per pet. & tempor. act. L. 58. ff. de O. & A. L. 139. de R. J. Carpz. pr. crim. p. 2. qu. 96. n. 26. & p. 4. consl. 42. D. 12.* uti pro hac Sententia Judicatum refert Ketler *in Decif. Offfrif. cent. 1. Dec. 68. n. 26.* sin contra, contrarium obtinere. Quamvis Lauterb. *in Comp. ff. p. 659. & in Dissert. de Act. injur. recant. thes. 25.* indistincte heredibus Actionem ad palinodiam adversus injuriantem competere statuat; verius tamen hanc actionem tam morte injuriantis, quam injuriati tolli, puamus, cum enim sit ex delicto, heredibus non competere potest, quod nihil ex patrimonio illis abfit, Illustris Dn. Stryk. *in Not. ad Lauterb. p. 999.* Imo nec illis injuria illata, cumque actio hæc quodammodo vindictam sapiat, hanc vero defunctus deposuisse, nec cupidus vindictæ decessisse præsumatur, merito heredi-bus deneganda.

§. XXV.

Duratiorem hujus actionis quod attinet, licet inter Jctos non conveniat & quidam sint qui eam perpetuam existiment; verior tamen & communior videtur illa opinio quæ recantatoriam non minus quam aliam injuriarum actionem annalem statuit. 1) eam generalis est de actione injuriarum constitutio, quod ipsi anno præscribitur Carpz. *p. 4. Consl. 46. Def. 1.* Nec ullibi ab ea recantatoria per Legem excepta reperitur. 2) jus civile non excepit nisi tres species, in quibus ex L. Cornelia vindicatur injuria, quæ triplex exceptio regulam in casibus

bus non exceptis firmat; legis generalis definitio namque observanda est, ubi non constat ex alia lege de exceptione. *Dd. in L. 1. ff. de R. J. 3*) ratio non apparet cur illa actio diutius competere debeat, ratio enim quæ alias injuriarum actiones fecit annales, nempe quod odiosæ sint & ad vindictam tendant, in recantatoria simul occurrit. 4) cum sit surrogata in locum æstimatoriæ actionis, idem circa illam jus servabitur. Ad stipulatur opinioni nostræ Engelbrecht *cit. at. dissert. eb. 67.* quod & jure Saxon. verissimum esse testatur Carpz. *p. 4. const. 46. Def. 1.* quin in tribunali Wismariensi in actione hac annalem præscriptionem receptam esse testis locuples est. *Mev. p. 5. Decis. 368. conf. L. 5. C. de injur. L. 47. §. 6. in fin. ff. eod. Gail. lib. 2. obs. 105. n. 1.*

§. XXVI.

Quæri hic etiam solet an ad palinodiam condemnatus fiat in famis. Negat hoc Wefenb. *conf. 22. n. 25. ibi: idque hoc magis Eckolt. ad ff. tit. de injur. §. 27. Carpz. p. 2. qu. 94. n. 65.* ratione addita, quod palinodia juri scripto fit incognita Lauterb. *in comp. ff. p. 669.* à moribus & constitutionibus introducta; quod non tendat ad vindictam, sed ad rei persecutionem, quæ actiones non facile infamant. Verum hæ rationes nobis videntur in sufficientes, & contrarium potius ob superius adducta statuendum; quibus & accedit, quod minus sit honorificum injurias publice revocare, ac se ipsum hoc modo publice mendacii arguere, quod patet ex formula palinodiæ §. 5. exhibitæ; sic quoque actio ad palinodiam est species actionum injuriarum quæ sunt famosæ; imo ipse Lauterb. *ex Gail. lib. 1. Observ. 65. n. 6.* attestatur in Camera famam hic semper refervari his verbis: *daß Beklagter Klägern einen öffentlichen Wlederruff vor Gericht/ sedoch seiner Ehren*
un,

unschädlich/zu thun schuldig. Quid vero opus esset famam reservare, si actio famosa non esset? In foro Saxonicos expedita est propter Rescriptum Elector de anno 1637. ubi verba hæc expressa habentur: nicht ohne Verfleinerung des wieder ruffenden theils/quod & extra Saxoniam verum putant Mynsing. cent. 2. obs. 98. in fin. Prosp. Farinac. p. 3. oper. crim. qu. 205. n. 61. Berlich. p. 5. concl. 63. n. 1. & seqq. Hahn. ad parat. Wesenb. ff. de injuriis. D. 18. p. 715. in fin. p. 2.

CAP. II.

De

USU EXIGUO ACTIONIS AD PALINODIAM.

SUMMARI A.

Non ex petitis actorum clarationem honoris, ante Vitæ contestatam factam §. VII. Usus actionis ad Palinodiam estimandus §. I. Nec ex uno vel altero præjudicio §. II. requisita declarationis §. VIII. Partes actoris in actione ad Arbitrium judicis in puniendis injuriis multum valet. Palinodiam sunt difficiles §. IX. tollit retorsio palinodiam §. X. & probatio criminis objecti §. XI. Ufus palinodie exiguus §. XII. Objectio removetur §. XIII. Potest reus præter declarationem adhuc puniri §. XIV. Conclusio §. XV.

§. I.

Præmissis jam generalioribus, inquirendum nunc in usum actionis ad Palinodiam. Negare equidem non possumus in foris frequentissime, imo etiam ob levissimas injurias ex corrupta humani generis natura

tura vindictam adversus inimicos spirante, ipsam institui, sed quemadmodum actor non semper consequitur in judicio quod desiderat, ita quoque hujus actionis usus non ex petitis advocatorum, & ex eo æstimandus, quod actores sæpe ad palinodiam agere soleant, sed ex sententia judicum, an hi petitis actorum deferentes, injuriantes ad palinodiam seu recantationem condemnent.

§. II.

Nec inficias ibimus, adesse præjudicia, quibus demonstrari possent reos ad palinodiam ad petitionem actoris esse condemnatos; Quemadmodum enim una hirundo, ut dici solet, non facit ver, ita ex uno vel altero præjudicio usus insignis alicujus actionis probari nequit. Ad sunt exempla ubi fures in duplum sunt condemnati, exinde vero inferre velle actionem furti in duplum moribus hodiernis in magno usu esse, iniquum foret; Dubito quin quis docere possit per integrum seculum in aliquo judicio quinque vicibus sententiam ad palinodiam fuisse latam, Judices enim probe observantes actorum insaniam, animumque vindictæ cupidum eorum qui ad palinodiam agunt; petitis ipsorum raro merito deferunt, sed palinodiam vel in deprecationem vel declarationem honoris convertunt.

§. III.

Sunt præterea admodum hic difficiles actoris partes; Acturus enim ad Palinodiam (1) probare debet non modo id quod fundamentum suæ intentionis est *L. 2. ff. de probat.* sed etiam ipsius qualitatem; Ideoque & injuriam verbis illatam sibi, & locum & tempus illatæ injuriæ probare tenetur *L. 7. pr. & §. 4. ff. de injur.* idque libello inferere, in tantum, ut hisce omisissis libellus non sit validus,

lidus, etiam parte non opponente hunc defectum Gail. *lib. 1. obs. 46. n. 9.* Carpz. *p. 2. qu. 95. n. 35.* Hinc recte in Camera Imperiali ad obtinendam citationem contra injuriantem requiritur in supplici libello exprimere annum, mensem & locum illatæ injuriæ, cum Demonstratione confinium illius loci, teste Gail. *lib. 1. obs. 46. n. 4. § seqq.*

§. IV.

Quod ut eo melius percipiatur, liceat formulam libelli ad Palinodiam hic subjungere.

P. P. Es sager Titia Klägerin fürzlich welcher gestalt Mevius Beklagter am 16. passato des igtlaufenden Jahres / in einer starcken Compagnie von Frauenzimmer und Manns Personen / so bey Cajó versamlet gewesen / gank leichtfertiger Weise sich unterfanden / sich nicht allein gegen Klägerin mit tappen und greiffen so auffzuführen / als niemand bey einem honetten und ehrlichen Frauenzimmer zu thun gebähret / sondern auch nachdem sie ihm sein unternehmen verwiesen / und seinen bösen Vorsatz nicht billigen wollen / sie ein gar ehrlich Frauenzimmer / so wohl ihr Tage kein Mannsfleisch gekostet / ferner gar eine Hure / so alle Messen besuchte / dergleichen nicht im gansen Römischen Reich wäre / zu heißen / auch diese böshaffte Worte anzuhängen : Es hielte sie jemand dafür / und wiese es auch ihr Wesen deutlich aus / denn sie von ihren Mitteln und Arbeit einen solchen Staat nicht machen könnte ; wie sie thäte / wenn sie nicht die Rauffiener in N. an sich hätte / so ihr alles zuschlepten ; und also dadurch Klägerin an ihren Ehrlichen Nahmen und Leumuth / so viel an ihm gewesen / zu trāncfen ; welche grobe injurien ihr denn in beyseyn / so vieler ehrlichen Leute gank beschwerlich und unleitlich fürgefallen / wie sie denn auch aufs heftigste dieselbe ihr zu gemürhe gezogen (hoc enim fieri debere patet ex §. 12. *Inst. de Injur.* & L. 11, §. 1. *ff. cod.*) Weil denn nun solche Schmähworte nicht allein Götlichen / sondern auch den natürlichen und beschriebenen Rechten zuwieder und bey schwerer Straffe verbothen / Klägerin auch über das ihre Ehre und

und Reputation als das edelste Kleinod höchstes Vermögens zu vertreten pflichtig; als fodert sie von Beklagten deutliche Antwort und bittet nach deren Erfolg in Rechten zu erkennen und auszusprechen.

Das beklagter Klägerin hieran zu viel gethan/ deswegen er derselben einen öffentlichen Wiederruff vor Gerichte zu thun/ und die verursachten Gerichtskosten zu erstatten schuldig sey.

Desuper implorando. &c.

§. V.

Cogitur (2) probare alterius animum malitiosum, licet enim hoc ex ejusmodi verbis injuriosis præsumatur, donec contrarium probetur à reo, & præsumtio illa Actoris aliis præsumtionibus elidatur, Wesenb. in π. ff. tit. de injur. n. 8. L. 5. C. b. t. & ibi. Gloss. arg. c. 1. X. de præsumt. Clarus lib. 5. sentent. §. injuria n. 12 Gail. lib. 2. Obs. 106. n. 1. Berlich. p. 5. Concl. 60. n. 3. & 4. Mascard. de probat Concl. 902. ad illam tamen fortiorem præsumtionem excludendam non plenæ requiruntur probationes, sed sufficienti conjecturæ Farinac. in oper. crim. p. 3. quest. 105. n. 121. Carpz. pr. crim. p. 2. qu. 97. n. 5. Berlich. p. 5. Concl. 60. n. 9. ad dolum enim probandum perspicua requiruntur indicia L. 6. C. de dolo, perspicua vero non manent, cum adsunt contrariæ conjecturæ, quæ certe in injuriis non desunt, communiter enim illæ animo irato, & ex lubricitate linguæ, non satis ponderatis ac perpenfis verbis proferri solent, ut ita non facile sit probare animum & proæresin injuriandi.

§. VI.

Ideoque Judex in dubio constitutus, magis pronus esse debet ad absolutionem, quam ad condemnationem per. L. 125. ff. de R. J. L. Arrianus 47. ff. de O. & A. si enim præ-

præsumptiones & conjecturæ quædam pro injuriante, ac nihilominus præsumptiones contra injuriantem adsint, tunc Dd. rem totam committunt judicis arbitrio, qui æstimare debet, an juramentum purgationis reo, si scil. persona honesta & non levis sit, deferre velit, ut nimirum juret se verba non protulisse animo lædendi alterum; Innocentia enim cum in animo consistat, juramento potest probari. Gail. *lib. 2. Obs. 106.* Carpz. *p. 4. Const. 42. Def. 9.* Sutholt. *Dissert. 16. n. 57.* Berlich. *p. 5. Concl. 60. n. 13.* Lauterb. *in cit. Dissert. 16. 16.*

§. VII.

Sunt præterea adhuc remedia, quibus evitari potest palinodia. Si enim reus conventus ante litem contestatam sua sponte declaret se ex iracundia ita locutum esse, non vero animo injuriandi, seque ab actore nihil quicquam, quod contra honesti viri officium commissum sit, scire, ac de eodem quoque nil nisi quod bonum ac honestum loqui ac sentire posse, locum Palinodiæ non esse, docet Carpz. *p. 2. qu. 97. n. 12.* per ejusmodi enim declarationem tolli & causam injuriarum, & consequenter actionem atque condemnationem, probat *L. si non Convicii 5. ubi Bald. Salycet. & Dd. C. de injur. Felin. in c. dilecti 8. X. n. 6. de Except.*

§. VIII.

Habet vero dicta declaratio certa requisita, quæ ad evitandam Palinodiam præcise, & quidem conjunctim concurrere debent. (1) enim requiritur, ut declaratio fiat ante litem contestatam, postea non admittitradit Finkelthaus *Obs. 50. n. 13. seqq.* Carpz. *p. 2. quest. 97. n. 17.* (2) ab injuriato in propria persona, non per procuratorem Berlich. *p. 5. concl. 62. n. 34.* & quod, si forte illam de-

D

clara-

clarationem in actis jam faciendam curaverit, ab injuriante repeti debeat, Finckelthaus *d. obs.* 50. n. 20. (3) in judicio vel alio loco publico Berlich. *d. Concl.* 62. n. 33. (4) Parte injuriata si ea velit, præfente Finckelthaus *d. L.* n. 20. Addunt quidam duo adhuc requisita (5) nempe ut injuriæ non sint atroces; sed non video rationem hujus requisiti, si enim injuriæ non sint atroces nequidem ad Palinodiam agi poterit, prout superius §. 10. cap. præced demonstratum, cum huic actioni tantum locus sit in injuriis atrocibus (6) ut actor ejusmodi declaratione contentus sit. Verum & hoc requisitum nulla nititur ratione. Numne sententia ferenda ex voluntate & arbitrio actoris, num secundum jus & æquitatem? Si prius verum, quales erunt quæso sententiæ in judiciis? seque- retur exinde si actor petat ad suspendium ob injurias sibi illatas condemnari reum, reum suspendio esse plectendum. Si vero jus & æquitas observanda, judex non minus juste quam pie ad acceptandam declarationem actoris instigat, vel etiam reum ad deprecationem condemnat. Nec habet injuriatus, de quo conqueri possit, cum ante litis contestationem ei nondum fuerit jus quæsitum, quidni ergo per declarationem ipsi satisfieri possit? Cagnol. *ad L. quicquid calore* 48. n. 13. ff. de R. I.

§. IX.

Imo consequitur etiam per deprecationem actor idem quod per palinodiam, nec damnum aliquod patitur, rei vero existimationi nullum periculum inferitur, hinc etsi dissentiat actor, cum malitiis hominum indulgendum non sit *L. 38. ff. de R. V.* judex tamen reum à palinodia absolvere potest. Accedit quod injuriis certa Legis non sit constituta pœna, cum in circumstantiis infi-

nitis

nitis modis differant, & hinc arbitrio judicis relicta; cuius in hac est potestas, ut non opus habeat juxta petitum actoris pronunciare, sed ab eo discedere queat, alia eaque leviori pœna inflicta. *Cothman Resp. 16. n. 99. & seqq. Vol. 1.* commendatur enim iudicii semper æquitas *L. 4. inf. ff. de eo quod cert. loc.* etiam si jus scriptum addit *arg. L. placuit s. C. de Judic.* religioquè iudici semper ob oculos esse debet, memor verborum glossæ *ad artic. 30 spec. Sax.* quæ cuiquæ tribunali aureis literis merito essent inferenda: HOC IPSE MOMENTO QUO JUDEX JUDICAT A DEO IPSEMET JUDICATUR, & hinc nec ad desiderium alicujus vindictæ cupidi reum ad Palinodiam semper condemnabit.

§. X.

Secundum remedium est, si injurians injuriatum retorissè, probare possit, cum enim paria delicta mutua compensatione tollantur, nec locum habebit Palinodia, jam vero fortis & magna est præsumtio injuriatum ad injurias, ut Salvator noster, non tacere, animum enim oportet esse valde singularem ac patientem, qui injurias illatas placido ore ac vultu audire possit, nihil regerendo, quam præsumtionem, ut & omnes, circumstantias, quarum minima non equidem jus, ut alias false dici solet, applicationem tamen juris variat, iudici probe animadvertere incumbit.

§. XI.

Ultimum denique quo evitari potest palinodia, est si veritas objecti criminis probari possit, Illustris Dn. Stryk. *in Not. ad Lauterb. p. 995.* Ubi enim verum injurians dixerit, ibi illud revocari nequit ut superius *cap. præced. §. 13.* diximus. Frequentata hic est in Saxonia exceptio veritatis, super qua etiam delatio juramenti ad-

mittitur, e.g. ut juret injuriatus, se nunquam stuprum vel furtum commisisse. Contra quam praxin iniquam tamen replicæ loco adhibenda est cautela, ut actor urgeat sibi exprimi tempus, quo tale delictum commissum, ut possit probatione contraria liberare conscientiam, quo casu si deferens juramentum diem exprimere nequeat, corrui juramenti delatio.

§. XII.

Ex his omnibus jam sole meridiano clarius patet, usum actionis ad Palinodiam esse exiguum; Aut enim injuriatus crimen objectum perpetravit, aut injuriam retorfit, aut nihil tale quid commisit, quibus prioribus casibus judex reo palinodiam dictare nequit, posteriori vero ab ea se liberare poterit reus, ad declarationem honoris ante litem contestatam, se offerens, quod profecto non negliget, si videat ipsum falsa dixisse.

§. XIII.

Sed audio quosdam non sine ratione nobis objicere: si Palinodia per declarationem honoris ante litem contestationem factam evitari potest, nemo liber erit ab injuriis & malitiis hominum nebulonum, qui ejusmodi nequitias delectantur, qui, scientes se liberari, si ante litem contestatam dicant, se nihil de actore, quod contra boni viri officium commissum sit, scire, ad declarationem honoris se offerent. Ad hanc objectionem enim respondemus, per ejusmodi declarationem honoris equidem satisfactum esse parti læsæ, pœnam vero minime hoc ipso esse exclusam; Notum enim est, etiam si actor ad palinodiam agat, posse tamen criminalem actionem

nem

nem cum palinodia cumulari, cum tendant ad diversa, & palinodia privatum saltem concernat interesse, sive jus partis, puta famæ & existimationis restitutionem, criminalis actio vero publicam satisfactionem; quidni etiam hoc casu, si reus declarationem honoris injuriato fecerit, vel pœna pecuniaria fisco applicanda, vel pœna corporis afflictiva affici posset, prout videmus practicari in pœna duplici diversum effectum concernente, quarum una alteram non consumit. Maranth. in *Specul. part. 4. distinct. 1. n. 20.*

§. XIV.

Nec ad rem quicquam facit quod in Saxoniam pœna criminalis cum rei persecutoria cumulari nequeat, cum in foro Saxonico nemo simul ad pœnam sanguinis, & restitutionem damni condemnari possit *vid. Constit. Elect. 12. p. 4.* Aliud enim obtinet in Palinodia, ut patet ex *Constit. Elect. 42. p. 4.* ubi diserte dicitur: Darüber und darneben soll auch solcher muthwilliger Schänder und injuriant willkürlich mit einer hohen Geld-Buße / mit Gefängnis oder zeitlicher Verweisung gestrafft / oder auch nach Gelegenheit der Verfohlen / der Zeit / der Orter / und anderer Umstände mit Stauzen-Schlägen des Landes ewig verwiesen werden. *add. Mev. p. 3. decis. 33.* actionem tamen estimatoriam cum palinodia cumulari non posse, libenter concedimus, quod & videre licet ex rescripto Electorali hac de re Scabinis anno 1637. insinuato, quod exhibet Carpz. *p. 4. Const. 42. post def. 16.* Si igitur licet actionem ad palinodiam cumulare cum remedio criminali, quidni licebit judici præter declarationem honoris à reo ante litem contestatam factam, injurianti injungere gravem pœnam.

nam. Abstinebunt itaque à conviciis & injuriis homines malitiosi, etiam si sciant eo modo, pro ut diximus, evitari posse palinodiam, nec in hac refugium malitiæ quærere poterunt, cum ipsis metuenda insuper sit alia pœna, quæ durior & gravior ipsa palinodia esse potest. Quibus probe perspectis, objectio illa optime removeri potest.

§. XV.

Hæc sunt L. B. quæ impræsentiarum de Usu exiguo actionis ad palinodiam differere volumus, si illa judicio tuo minus recta videantur, scias, nos hac dissertatione nemini libertatem sentiendi quid velit, adimere, sed tantum quid nos sentiamus, publico nota facere voluisse. Tibi vero summe Deus pro concessis viribus grates submissa veneratione agimus, sis porro clementissimus laborum nostrorum moderator ac arbiter, quo exinde optatus reportetur
finis.

COROLLARIA.

I.

Omnis obligatio oritur ex lege.

II.

Sponsalia priora præferenda posterioribus, licet ad posteriora copula carnalis, & benedictio sacerdotalis accesserit.

III.

Filius exheredari nequit, si patre invito matrimonium contraxerit.

IV.

Etiam si meretricem duxerit.

V.

Et si venditor ante traditionem adhuc sit Dominus, periculum tamen & commodum rei venditæ pertinet ad Emtorem.

VI.

Maritus non habet usum fructum rerum dotalium.

VII.

Clausula Codicillaris vitia testamenti non sanat.

VIII.

Per emancipationem hodie quoque status mutatur in deterius.

Sic decet egregias coluisse fide-
liter artes,
Et sacris Themidos invigilasse
libris.

Sunt certi fructus quales industria
monstrat,
Perge, labor coeptus praemia di-
gna feret.

*Hæc Nobiliff. Dn. Respondenti adjicere
voluit*

SAMUEL STRYKIUS, JC.

IN Campis iusto certans augetur honore,
In studiis pariter surgit & altus honos
Hunc tua MARTINI diligentia summa me-
retur,

Hunc tibi Justitia juraque certe dabunt.

*gratulabundus
scrib.*

Jo. SAMUEL STRYKIUS, JC.

NOBILISSIMO
DN. RESPONENTI

S. D.

PRÆSES.

L*ta decet Nobilissime MARTINI, in obscuro diligentia ac labore assiduo acquisitam eruditionem publico aliquo specimine monstrare. Est hæc natura diligentium Themidos Cultorum, ut instar apum in academiis summa cura ea colligant, quæ ad conficiendum mel sapientiæ & gloriæ inservire aliquando queant. Ponit mihi modestia tua limites, multa que in laudem tuam adjicere vetat, non tamen prætermittere possum, quin diligentia tuæ publicum hoc quasi testimonium tribuam. Tractasti per integrum annum*

m.

indefesso studio studium juris, &
non tantum Collegiis meis; quæ ad
Magnifici Dn. Hoppii Examen In-
stitutionum habita, bis interfuisti,
& in præsentî Struviano diligen-
tem ac cupidum te exhibuisti Audi-
rem, sed etiam Virorum in hac Aca-
demia celeberrimorum sapientiæ
doctrinas sedulo animo audivisti,
ut jam publice in Cathedra te siste-
re possis. Gratulor igitur his au-
sis, gratulor imprimis Nobilissimo
Consultissimoque, Domino Parenti
de filio MARTINI Nomine digno,
in quo spes non de futura est ipsum
gloriam familiæ suæ conservatu-
rum. Tu vero Nobilissime Domi-
ne MARTINI p. rge qua cæpisti via,
& tibi non deerit certum virtutis
præmium gloria. Dabam in Illustri
Fridericiana A. O. R. 1708. d. 16.
Septembr.

LS rühmen viele sich / in kurzen zu er-
weisen

Wie Sie durch Wis und Fleiß der
Weisheit Meister seyn/

Alleine eitler Ruhm! wer wil den Wei-
se preisen

Bei welchem weiter nichts / als dessen
blosser Schein

Er weiß mein Werthester sich anders auf zu-
führen

Er ist ein wahrer Feind der grossen Pralerey/
Er rühmt sich nichts / und läst sich in der That
verspüren

Daß Er das Recht studirt, und ein Gelehr-
ter sey/

Er legt hier Proben ab/ erzeigt die Weisheit
Gaben

So Er verschwiegen hat in seine Brust
gehegt/

Gott wol Ihn ferner weit in seinen Segen haben
Und geben daß kein Sturm / des Neides
Ihn zerschlägt.

Glückwünschend setzet dieses den
Domino Respondenti

T. H. Schükel

Advocat. Reg.

Sang.

Sanguine MARTINI Doctrina & nomine clari
Nate, sub obscuris sperne latere locis:
Non sylvestre & enim germen Natura benigna
Progenerat, fortem neve columba aquilam.
Sic nec dissimilem Patris quoque patria virtus
Te genuit, Recti qui revelavit iter.
Hicce tuus Genitor veri est non sordidus Autor,
Sorduit haud proles quam æmula virtus agit.
Pærfidium pressis præfers insigne futurum
O pro sollicitis non taciture reis!
Obtineas præcor hoc patrium, Tutela Themistæ,
Justitiâ ingenio mitte latere tuo.
Concio Doctorem Martinum noscet, & optat
Haud fastiditis annumerare viris.
Hunc Doctrina paret, patrio dicatur ut cævo
Et columen rerum grande decusque reum;

*Hec sincero amoris affectu
scribebat*

JOH. MARTIN TEUCHHART,
Sacri. Cæs. Majestatis. autoritat. Not. publ. jurat.
& utriusque juris pract.

HAud immerito
Venerandi docta alacriter sequentem
Vestigia Patris non iniqua persequitur eudoxia;
Satius puto
Pereximium pariter ac Doctum
Juris utriusque Candidatum

MARTINI.

Aurea aurora ingenua ad studia excitatum,
E 3 Sero-

Serotino nunquam hespero fatigatum,
Ad erudite disputantium janiam numerum coopratum
Hinc.

Maxime Docti orta parentis spes oritur firma,
Magnifici Patris Fratris, qui est Fratrum Decus,
Amica augetur gratia.
Totiusque antiqua familiæ fama graditur per orbem!

Ergo
Immutabilis ac sapiens ille Deus
Studiis jam benedictis benedictionem
Largiatur largiter continuam,
Sapientiæ æque ac justitiæ rivulis
Mentem rite riget,
Corporis minime validi piis optatam
Precibus sanitatem firmiter firmet!

Paucis.
Tota vitæ famæque actio in summi directâ
Sit honorem,
Patris, Patriæque splendorem,
Suppressi proximi candorem!

Candido ex animo hæc adjecta voluit
Respondentis amicus ac hospes

Iohannes Lappius
Scholæ Neosorensis Rector.

MARTINI Fama & magna
& stirps inclÿta floret,
Actio

*Actio jam vere testatur gnatus &
ipse*

*Ergo adsit felix cæptis his numen
ab alto!*

*Maxima quo surgat tibi laus ac de-
bita fama.*

Ludovicus **S**naudt/
Iesi. Anhaltinus.

ÆMulus ut Patris, clarâ du-
ctrice Themiste,
Ingenii primò das documenta
Tui.

Te curâ, video, tractasse volumina
Juris,

Et si te prescit sæpe dolore ma-
lum.

Me tua cœpta movent! es respon-
dere paratus,

Dum

Dum nitet exemplo culta ca-
thedra tuo.
Addo tuis cœptis mea vota fla-
grantia, Numen
Concedat Musæ strenua mem-
bra Tuæ.

In gratulationis κερτήριον ἢ in Amoris fraterni
μαγτήριον hæc ὀλοφύχως depromebat
Respondenti suo Fratri
dulcissimo

Chr. Fridemannus Martini,
SS, Th. & Phil. Stud.

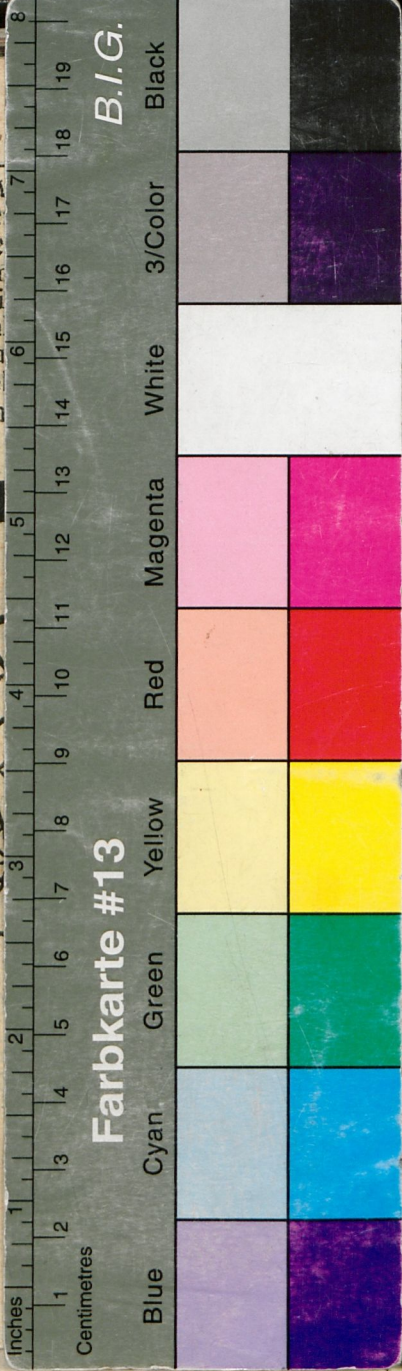

Halle, Diss., 1708 A-8

f
56.

24.

DISSERTATIO JURIDICA
DE

1708

USU EXIGUO ACTIONIS AD PALINODIAM,

P 434

Quam
IN ILLUSTRIS ACADEMIA FRIDERICIANA
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIAE, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO, AC DUCATUS MAGDEB.
GUBERNATORE, RELIQUA
CONSENTIENTE ILLUSTRIS AUCTORUM ORDINE,
PRÆSIDE

**DN. JOHANNES GOTTLIEB
BECKERO,**
JURIS UTRIVSQUE DOCTORE,
Fautore ac Præceptore suo venerando

IN AUDITORIO MAJORI
d. Septembr. A. O. R. MDCCVIII.
Horis antemeridianis

Publico Eruditorum Judicio submittit
JOHANNES EHRENFRIED MARTINI,
Grunh. Misn.

HALAE MAGDEBURGICAE,
LITTERIS CHRISTIANI HENCKELII, ACAD. TYP.

